

Innlandet fylkeskommune
Postboks 4404 Bedriftsenteret
2325 HAMAR

Saksbehandler: Gunn Heidi Sorknes Holme
Telefon: +4761288322
gunn.holme@inn.no
Deres ref:
Vår ref: 24/03264-2
Dato: 07.08.2024

Høringssvar fra Høgskolen i Innlandet - Innlandsstrategien 2024 - 2028

Høgskolen i Innlandet (HINN) som den største akademiske aktøren i Innlandet, setter pris på å få komme med innspill til Innlandet Fylkeskommunes (IFK) sin Innlandsstrategi - som et lovpålagt planverktøy for hele Innlandet.

HINN sine kjerneoppgaver er utdanning og forskning. I vår egen strategi og forpliktelser overfor regjeringen er regional utvikling uthevet som et hovedmål. Skjæringspunktet mellom IFK sine ambisjoner, HINNs aktivitet og Innlandets behov er uomtvistelig. Vår tilbakemelding vil ofte vende tilbake til opplevelsen av at store aktører som HINN og IFK ikke kjenner hverandres virkemidler eller fagområder godt nok, (eks agrifood-tech).

Kjennskap til - og følgelig samarbeid med regionale aktører bør være opplagt førstevalg.

HINN slutter seg til kunnskapsgrunnlaget for IFK sin beskrivelse av dagens situasjon, og mener at både Innlandsporteføljen og Innlandsstatistikk gir verdifull innsikt. Det er ingen tvil om at gode felles mål for Innlandet er bærekraft og nytenkning. Innlandet ligger på sisteplass i Norge mtp innovasjon. Felles forpliktende fysiske møteplasser mellom næringsliv og academia i form av f.eks Innlandet Science Park blir viktige for å akselerere innovasjon i Innlandet – hele veien fra enkeltmennesker og grupper til en holdning i regionen.

Koordinert innsats sammen med IFK i Innlandet er påkrevet for å innfri potensialet med virkemidlene og rollen som HINN har. Som NTNU Gjøvik også presiserer, gir denne konsensusen rom og mulighet for reell regional handling og innsats med IFK sine virkemidler synliggjort og samlet.

Helt grunnleggende for alle utfordringer er at regionen trenger flere mennesker som kan delta i Innlandssamfunnet. HINN ønsker at handlingene spisses i denne retningen.

Kampen om arbeidskraften er et hovedpunkt i Perspektivmeldingen (9/8-24).

I en mer urolig og uforutsigbar verden med høyere kostnader og mer generell utrygghet vil nettopp Innlandets iboende fortrinn gjøre oss attraktive for mer bosetting: alternative og rimeligere måter å heve livskvaliteten på; spennende arbeidsplasser, utviklingsmuligheter, areal, kultur og natur.

Dette må synliggjøres bedre.

Prinsipper som ligger til grunn for endring av adferd/markedsføring:

vite om – overveie – handle – opprettholde.

Trinn 1 – synliggjøring av Innlandets attraktivitet har et stort potensial for strategisk handling med mål om at innbyggerne i Innlandet velger å forbli, eller utenbygdsbefolkning som velger Innlandet som bo-/studiepreferanse framfor andre muligheter. Derne er arbeidet å opprettholde tilfredsheten med valget i form av å skape lojalitet, tilhørighet og stolthet av valget.

HINN mener at et større, koordinert og samlet løft for å synliggjøre Innlandet som tilflyttingsmulighet er nødvendig. Et direkte svar på Innlandsporteføljen er Kilde/minddigsatsingen om profilering av Innlandet. IFK støtter allerede denne Innlandsportalen. Her vises både offentlige og private arbeidsplasser, akademia, kjennskap til Innlandet, og direktekontakt med kommuner som profilerer seg og søker å forenkle praktikaliteter omkring bolyst. HINN deltar aktivt her. At IFK setter seg i førerretet for denne grunnleggende utfordringen er viktig og vil få gehør blant akademia, kommuner og næringstakere. tilflyttere, studenter og arbeidstakere også sikres informasjon blir avgjørende. De unges perspektivmelding understreker at våre egne unge ikke kjenner til muligheter.

IFK og HINN har gjenkjennbare muligheter og utfordringer i form av vid fagsammensetning og desentral innretning med tanke på et større krafttak for synliggjøring. Likevel mener vi dette må til når vi er samstemte om behovene: stille de rette spørsmålene og avklare leveranser med de rollene vi har.

Innlandet scorer svært lavt nasjonalt på utdanningsnivå i befolkningen. At innbyggere i Innlandet vet om mulighetene for relevante og spennende utdanningstilbud og arbeidsplasser blir viktig framover. Videre: å gjøre Innlandet kjent og attraktivt for studenter, deltidsbeboere og andre potensielle innbyggere, som et sted å leve i, blir stadig viktigere for å nå mål om å nå målet om bærekraft.

IFK siterer NHO's barometer fra 2023 i sitt kunnskapsgrunnlag som forteller at 93% av bedrifter ikke får kvalifiserte søkere og 53% av bedrifter opplever at kvalifiserte søkere ikke ønsker å flytte til regionen kalles det på samarbeid og regionalt krafttak. HINN opplever identiske utfordringer mtp studenttilstrømming og rekruttering av ansatte. Som offentlig og privat næring i regionen må akademia være konkurransedyktige.

HINN assosieres ofte med – og er forpliktet av Kunnskapsdepartementet til å levere høykvalitetsprofesjonsutdanninger innen opplærings- og helse- og omsorgssektoren. Velferdssamfunnets bærekraft, attraktivitet og levekår hviler på disse pilarene. Regjeringen satser på gode velferdstjenester der folk bor. Profesjonsutdanningene må derfor ha tett kobling til praksisfeltet, ha høy kvalitet og tilbys i hele landet. Profesjonsmeldinga understreker tilgang til opplærings- og helsetilbud som uomtvistelige pilarer for levekår, livsmestring og folkehelse

Sammen med IFK ønsker vi å identifisere konkrete satsningsområder og konkrete målgrupper for å bedre helse og øke livskvalitet. Det er også viktig å sette helse og levekår i sammenheng med andre målområder i Innlandstrategien. Helse kan bedres gjennom utdanning og inkludering, samt utvikling av helsetjenester, helseteknologi og samarbeid om helsetilbud. Kunnskap om helse er relevant innen en rekke samfunnsoppgaver, f.eks. bidrag til prestasjoner og trivsel innen utdanning, forsvar, idrett og arbeidsliv generelt. Sterke forskningsmiljøer legger grunnlagene for utdanningene.

Gode utdannings- og oppvekstvilkår skapes gjennom utdanning (jf. FNs bærekraftsmål 4) om å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle. Godt kvalifiserte lærere og et trygt helsesystem er grunnleggende faktorer for å velge å flytte utenfor storbyene. Rekrutteringsutfordringene til dagens lærerutdanning rammer allerede utkantkommuner i tilgangen på lærere i barnehage og skole. Det må derfor en bred innsats til med en rekke aktører på ulike nivå for å styrke rekrutteringen til lærerutdanning, både med tanke på rekruttering til profesjonsutdanningene og for at opplærings- og helsesektoren er attraktive arbeidsplasser som rekrutterer og beholder arbeidstakere.

At HINN tar et samfunnsansvar har av flere vært forbundet med opprettelse av spesifikke kurs for mindre grupper, på forespørsel. Dette er en av flere måter å drive regional utvikling på. Et mer åpenbart og større prosjekt er systematikken og koblingene mellom offentlig/privat næring til studenter og ansatte mtp praksis, oppgaveskriving og styrking av allerede gode kurs og studieprogrammer. Relevant og høykvalitetsforskning ønskes også å gjøres i dette samspillet. Dette har mange synliggjøringsaspekter i seg og må bygges sammen med verden omkring oss. Osloregionens kontor og interreg-prosjekter er gode tiltak i så måte.

Beredskap er nevnt i strategien, og bør – som helse settes i sammenheng med andre målområder i strategien. Strengt tatt dekkes totalberedskapsbildet av grunnleggende regionale tjenester som fungerer under press, under skjerpene omstendigheter og med konsekvenser og tette tidsfrister. Utfordringsbildet er uomtvistelig og aktørene er også her svært mange, synliggjort av IFK sin tiltaksplan. Utdanning er en stor del av dette. En koordinert innsats for å få Innlandets fortrinn synliggjort også her, der rollefordelingen er tydelig er ønsket fra HINN. I tillegg: Forsvaret som arbeidsplass, ikke pendlersted, utdanning og tilhørighet for ansatte og soldater har et stort potensiale for hele regionen.

HINN har eksempelvis sterke miljøer innen landbruk, skog og naturforvaltning, matsikkerhet, bioteknologi, beredskap, politikk, innovasjon og organisasjon/ledelse/økonomi og en ny bachelorutdanning innen AI/KI. At Innlandsstemmen vises og heves gjennom HINN sitt nasjonale ansvar for audiovisuelle medier/film og PhD i kunstnerisk utvikling, kan lett vinkles mot medvirkning og demokrati.

Et arbeid pågår om et signal utad via mindre og tilgjengelige kurs innen innovasjon/entreprenørskap, beredskap og historiefortelling som profilerte og samfunnsnyttige satsingsområder som kan bres ut og nå mange.

OG – arbeidet for å oppnå universitetsstatus ser ut til å ha vært vellykket

Innlandsporteføljen er retningsgivende for handling, for både HINN og IFK. Jobben for å synliggjøre potensielle verdiskapingsarenaer i regionen er svært relevant i en tid der flomlyset oftest er på kostnadene forbundet med lovpålagte kommunale tjenester.

Innlandet er også allerede i en omstilling med befolkningsnedgang og manglende kompetanse som også vil treffe andre deler av nasjonen snarlig. Dette er også en mulighet for både forskning og synliggjøring av våre læringspunkter for resten av landet. Innlandet trenger folk! De andre utfordringene er utenpå denne kjernen.

Med vennlig hilsen
Høgskolen i Innlandet

Ine Wigernæs
Prorektor Samfunnskontakt

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur

Mottakere:
Innlandet fylkeskommune

Kopi til:
Ine Wigernæs, Avdeling for samfunnskontakt